

Science fiction-romaner om krig - et historisk grubleri. Artikkel av Tore G. Bareksten

Cato Pellegrini

Det er mulig det skyldes daglige nyhetsmeldinger om ukrainske bombeofre, men jeg fikk brått lyst til å skrive litt om science fiction og krig i et historisk perspektiv. Mange av disse bøkene om fremtiden er merkelig nok preget av to begreper fra middelalderen hvor man skilte mellom «bellum hostile» = krig mellom kristne likemenn hvor man fulgte bestemte regler, og «bellum romanum» = krig mot vantro, barbarer og opprørere hvor alt var tillatt. Min viktigste kilde er Sven Lindquist utmerkede bombehistorie: *Du er død* (2000).

Edisons Conquest of Mars (1898) ble skrevet av Garrett P. Serviss. Det er en slags fortsettelse av H. G. Wells mer kjente *Klodenes krig* (1897). Edison har funnet opp et fly som kan fly i det tomme rom og en desintegrator som oppløser andre våpen. Marsboerne samler tusenvis av romskip, men de er sjanseløse mot Edisons desintegrator-våpen. Etterpå sprenger våre helter de store dammene på Mars slik at flere millioner, 9/10 deler av befolkningen, drukner.

I virkeligheten klarte britene å slå ned et afghansk opprør i den britiske kolonien ved å bombe flere år hundre gamle vanningsanlegg. Kanskje inspirert av science fiction?

I romanen *The Last War or The Triumph of the English Tounge* (1898) lar Samuel W. Odell en professor forelese i år 2600 om hvorfor USA nå består av 185 stater. Kinesere, malayer og svarte har nå bøyd kne for den hvite overlegne rase, og er enten forsvunnet som folk, eller lever på de hvites nåde. Russland er ødelagt av 1500 bombefly med avanserte bomber som skapte en ild som ikke kan slukkes og etterlot seg ni millioner lik. I de erobrede områdene blir de lokale språkene forbudt og engelsk innført. Mye av jorda overlates til vestlige immigranter. Etter 35 år med slik "oppdragelse" av de mindreverdige folkene kan Verdens Forente Stater dannes i år 2600 og sikre menneskeheten evig fred.

I boka *The Yellow Danger* (1898) skrevet av M. P. Shields sikler det asiatiske geniet dr. Yen How etter en britisk kvinne. Da hun selvsagt avviser ham, bestemmer han seg for å utrydde den hvite rase. Europa oversvømmes av 400 millioner kinesere som bukspretter alle de møter. Det skildres detaljert hvordan svettende kinesiske kvinner gale av blodtørst tilfredsstiller sin forbryterske lyst før de sovner utmattet på likhaugene. Heldigvis finner helten Hardy på en utvei. 150 kinesiske krigsfanger smittes med pest og sendes hjem. At kineserne som folkeslag blir utryddet skildres ikke som noe tap for menneskeheten. Deres mørke og avskyelige instinkter er hinsides enhver forestillingsevne til selv den mest forsøplete europeer. Tyskland, Frankrike og Russland blir snart bare postadresser. Å være menneske vil si å være engelskmann.

Samme året ga Stanley Waterloo ut boka *Armageddon*. Også her må den overlegne angelsaksiske alliansen tilintetgjøre en stor mengde underlegne raser, først og fremst de slaviske: «Disse uvitende, hjelpeløse millionene, håpløst nedsunket i fattigdom og fremmede av rase, språk og tilhørighet.»

I mange av disse bøkene er drap på sivile en selvfølgelig konsekvens av krig. En av de første som satte spørsmål ved dette, var nok en persisk rettslærd som het Abu Hanifa. Han blir regnet som stifteren av Hanafi-lovskolen som regnes som den mest liberale av de fire lovskolene innen islam. Abu Hanifa forbød drap på kvinner, barn, gamle, syke, munk og andre ikke-stridende. Det var kanskje ikke tilfeldig at slike ideer oppsto i Persia. Selv om det slett ikke var her demokratiet oppsto, var det sannsynligvis i Persia, omkring 500 år før Kristi fødsel under Kyros den store, man for første

gang opplevde at en okkupant tok hensyn til de okkupertes kultur.

I Robert W Coles debutroman *The Struggle of the Empire* (1900) er London verdens og solsystemets hovedstad. Søker du på nettet, finner du denne og andre av disse bøkene i PDF-format. På begynnelsen av 1900-tallet gikk England i allianse med USA og de germanske statene. Franskmenn, italienere og andre mindre siviliserte middelhavsfolk døde ut og landenes deres ble overtatt. Russland og Tyrkia ble redusert. Den angelsaksiske rase dominerte hele jorden, og folk ble delt inn i de begavede som hadde makt, og slaver. Det vi kaller meritokrati. De dyktige skal styre. Stadig flere planeter blir erobret, men sirianerne på planeten Kairet gjør motstand og bomber London. Som hevn utslettes by etter by på Kairet til sirianerne overgir seg uten betingelser.

Igjen går tankene til begrepet «bellum romanum» hvor overgrep mot sivile er tillatt. Et prinsipp som dessverre også gjelder i Ukraina, og under andre verdenskrig bombet briter og amerikaneres systematisk boligområder for å knekke motstandsviljen. Og i Japan døde flere av brannbombing av sivile byer enn av atombombene som ble sluppet over Nagasaki og Hiroshima.

Ray Nortons roman *The Vanishing Fleets* (1908) kom ut samtidig som de første flyene ble vist fram for et større publikum i New York og Paris. I romanen har flyerne blitt kjempestore og drives av radioaktivitet. Like etter går Japan og Kina selvsagt til angrep på fredelige USA. Men da USA avslører sitt nye supervåpen, gir Japan opp. USA blir nå verdens snille politi. Alle land får beholde sine grenser og ingen får lov til å krige. Supervåpenet har gitt verden evig fred, noe virkeligheten atombomber ikke gjorde.

Men det kom flere romaner om supervåpen som tok rotta på krig. Hollis Godfrey skrev *The Man Who Ended War* (1908). Helten John King oppfinner en stråle som desintegrerer atomene i metaller og krever global nedrustning. Når stormaktene nekter oppløser han flåtene deres. I et tilfelle senker han 82 krigsskip på en dag. Dette er et humant våpen siden de ikke skader mennesker, og når alle land er tvunget til nedrusting, ødelegger han derfor våpenet og tar sitt eget liv slik at ingen skal kunne bruke oppfinnelsen til noe ondt.

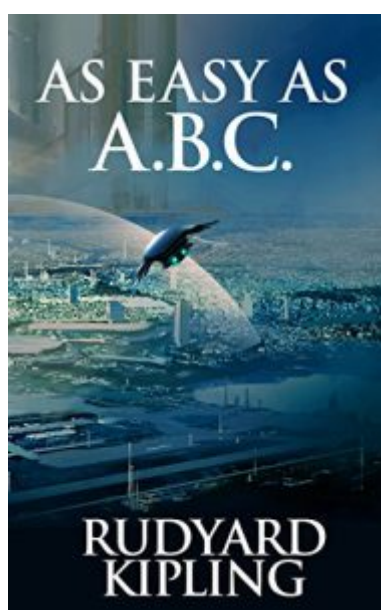
Men vanligvis er veien til verdensfred mer blodig. I J. Hamiltons *Under the Flag of the Cross* (1908) lever Thomas Blake 100 år inn i fremtiden, hvor gule og hvite kjemper om verdensherredømme. Og i 2007 innleder de gule hordene hedendommens siste store angrep mot kristenheten. Men ved hjelp av sin elektrobombe kverkes millioner, og når vestens staute sønner stormer inn for å rydde opp, vrir snart mongolske kropper seg som mark på de kristne bajonettene. Den hvite seier er overveldende. Den kristne freden er sikret.

En grunn til at flere av disse bøkene kan virke rasistiske, er nok at de er inspirert av sosialdarwinismen. Darwin mente at den som var best tilpasset omgivelsene overlevde. «Survival of the fittest». Herbert Spencer (1820-1903) endret slagordet til «Survival of the strongest». Hans sosialdarwinisme mente det foregår en naturlig kamp for tilværelsen hvor de sterkeste menneskene fortjener å vinne. Sosialdarwinismen ble brukt som forsvar av kapitalismens konkurranseprinsipp og mener at siden fattige har tapt i kampen om tilværelsen, fortjener de sin skjebne og må fortsette å være fattige. Hvis man brøt med naturens regler og var snill mot de fattige slik både Frelsesarmeen, sosialister og fagforeningene foreslo, risikerte man å redusere de sterkeste genetiske dominans og dermed svekke landet som helhet. På samme vis ble prinsippet om den sterkestes rett i Spencers samtid brukt til å forsvare Europas erobring av kolonier i Afrika og Asia. Det var de sterkeste rasers rett å undertrykke de svake, om nødvendig hjelpe dem å dø ut slik at den kulturelle utvikling kunne nå nye høyder. Og den mest overlegne rasen av alle var selvsagt den engelske. Sosialdarwinismen ble den vitenskapelige begrunnelsen for kolonisering og folkemord.

Jack Londons science fiction noveller ble samlet og utgitt i 1993. Selv har jeg lest hans sf-roman

Tvangstrøyen sju ganger. Hans mest kjente sf-roman er nok likevel *The Iron Heel* (1906 - på norsk: *Jernhælen*) om hvordan USA overtas av fascistiske oligarker. Mindre kjent er novellen «The Unparalleled Invasion» (1910) [oversatt til norsk som «Invasjonen uten sidestykke» i magasinet *Terra Nova* nr. 2 1989. - Red. anm.]. Rundt 1970 oppdager vesten at Kina nå har over 500 millioner innbyggere. Men den amerikanske forskeren Jacobus Langdale får en ide. Ikke lenge etter slipper et fly ned noen glassrør, og seks uker senere er 6 millioner i Peking døde av en blanding av kopper, gul feber, kolera og byllepest. Kinesere som forsøker å flykte vestover, blir massakrert av europeiske og amerikanske soldater. Februar året etter sendes siviliserte styrker inn og henretter overlevende bandittbander. Nå som alle kinesere er døde, kan bakken desinfiseres, nye innbyggere fra hele verden flytte inn og en ny tid med fred og fremskritt begynne.

Biologisk krigføring er ikke noe nytt historisk. Djenghis Khan skal ha kastet døde inn i beleira byer med katapulter for å spre sykdom. Og i 1763 beordret general Amherst ved Fort Pitt i Pennsylvania at tepper og lommeterklær fra koppesmittede hvite skulle gis til indianere ved fredsforhandlingene. Taktikken var vellykket. Og ble gjentatt under koloniseringen av Hawaii.

Skal man trekke fram et annet, lite kjent verk av en kjent forfatter, kan vi nevne nobelprisvinner Ruyard Kiplings *As Easy As ABC* (1912). Den ligger på YouTube og finnes på Amazon i Kindle format. Verden styres nå av Arial Board of Control som ved hjelp av steriliserende stråler har redusert verdens befolkning til en halv milliard. Noen protesterer mot dette og vil gjeninnføre folkestyre, men folk flest vil ikke tilbake til tiden da man stakk lapper med navn på tvilsomme politikere ned i valgurner. De ønsker å bli administrert av ABC til fellesskapets beste. Demokrati er erstattet av meritokrati. De beste styrer.

Boka fikk meg til å tenke på arbeidet med å sterilisere fødende indianere i Sør-Amerika og Nord-Amerika for å holde fødselstallet nede uten på forhånd å be pasienten om lov til dette. Et tema som tas opp i tv-serien *Dark Winds* på Netflix. Noe av det første nazistene gjorde når de overtok et land, var å innføre steriliseringslover. De slapp tyske raseforskere å gjøre i Norge. For vi hadde alt en strengere sosialdarwinistisk lov for sterilisering av mindreverdige mennesker enn Tyskland hadde. Tyske raseforskere ble også gledelig overrasket da de besøkte de amerikanske sørstatene i 30-åra. Her ble oktoroner (de som var en åttendels neger) oppfattet som sorte. I USA ble derimot de som bare var en åttendels jøde ikke definert som jøder.

H. G. Wells er nok mest kjent for *War of the Worlds* (1898) og *The Time Machine* (1895) og hans to binds lærebok i verdenshistorie jeg heldigvis har på norsk, utgitt på Gyldendal i 1927. Men han skrev også *The World Set Free* (1914). Her bryter verdenskrigen løs i 1958. Piloten som flyr den første atombomben som skal slippes over Berlin, har negroide trekk, usedvanlig store og hårete

hender og «ansiktet hans lyser av lykken hos et åndsvakt barn som endelig får leke med fyrstikkene». Stormaktene ødelegger hverandres storbyer med atombomber. Men etter en fredsavtale i Italia blir det verdensfred.

I 1915 kom Train og Wood med romanen *The Man Who Rocked the World*. Han forteller hvordan fem millioner dør og ti millioner blir krøplinger i første verdenskrig, men krigen fortsetter. Helten Pax har en løsning. Ved hjelp av en radioaktiv stråle smelter han Atlasfjellene i Afrika. Når folk dør av strålesyke langt unna, trekker stormaktene seg tilbake til sine gamle grenser, ødelegger våpnene og skaper Europas Forente Stater. Nå skal pengene som før ble brukt på våpen, skape sykehus og kultur.

Samme år kom det ut en bok som er mindre politisk korrekt. John Stuart Barney ga ut *L. P. M. The End of the Great War*. Et atomdrevet luftskip på 40.000 tonn kalt «Little Peace Maker» knuser Tyskland, og oppfinneren blir leder av en verden styrt som et amerikansk storkonsern. Som hovedpersonen sier: «Hvorfor skal flertallet styre hvis mindretallet er mer begavet?». Hver rase får sin verdensdel. Svarte og jøder i USA skal miste alle sine rettigheter. Fagforeningenes rolle overtas av dyktige direktører, og feminister er velkomne når de har klipt av seg håret og født og oppdratt minst 12 barn. Dermed er verdensfreden atter sikret av et supervåpen.

I 1920 utga Edward Shanks den første av en lang rekke romaner hvor England selv blir bombet tilbake til barbariet. I romanen *People of the Ruins* er hovedpersonen en overbeskyttet, middelaldrende middelklassemann som er hjelpeløs uten sine privilegier. Hans London i 1920 blir gasset og når han våkner opp 150 år senere, er engelskmennene blitt villmenn som lever på restene av en sivilisasjon de ikke forstår.

I *The Collapse of Homo Sapiens* (1923) advarer Anderson Graham mot å la fargede studere på hvite universiteter. Afrikanere bruker kunnskapen til å finne opp en gass så dødelig at to-tre bomber var nok til å ødelegge London. Bombeflyene flyr så lavt at man kan se den mørke huden, de fremmede uniformene og høre den rå latteren når bombene kastes ut.

Men i virkeligheten var det britene som brukte gass mot andre. I 1920 var Churchill minister for forsvar og luftfart og hadde ansvaret for å slå ned opprøret fra kurdere og arabere i britisk okkupert Irak for å beskytte nylig oppdagede oljeressurser. I alt var det 100.000 bevæpnede menn fra ulike stammer som gjorde opprør mot britisk okkupasjon sommeren 1920. Churchill var blant de som var mest interessert i å bruke kjemiske våpen, og foreslo at de skulle brukes "*against recalcitrant Arabs as an experiment*". Motargumenter ble avvist som ufornuftige "*unreasonable*": «*Jeg skjønner ikke denne pysete holdningen overfor gass. Jeg er sterkt for å bruke giftgass overfor usiviliserte stammefolk [to] spread a lively terror.*" *In today's terms, "the Arab" needed to be shocked and awed. A good gassing might well do the job.*» Det britiske flyvåpenet slapp også 97 tonn vanlige bomber. Etter endt bombing oppsummerte luftvåpenets oberstløytnant Sir Arthur Harris: «*Nå vet arabere og kurdere hva virkelig bombing innebærer av lidelse og død. På 45 minutter kan en hel landsby bli jevnet med jorden og en tredjedel av innbyggerne såret eller drept.*» Harris skulle fortsette å bombe fargede opprørere i koloniene til lydighet og ledet også RAF under andre verdenskrig.

I Reginald Glossops *The Orphan of Space* (1926) har igjen russere og kinesere gått sammen om å planlegge et angrep på Europa. På sovjetisk jord står 500 millioner kinesiske kommunistisoldater parat sammen med sovjetiske brødre. Et atomdrevet romskip redder Europa. Der Sovjetunionen før lå, har nå Østersjøen forenet seg med Svartehavet.

Tiden har nå kommer for å se på en skandinavisk bok. Hans Dominiks *Djinhis Khans spår - en roman från tjugoförsta århundradet* (1926). Her gjør de svarte i Sør-Afrika opprør og folk i Marokko krever selvstyre. De fargede raser samler seg med kinesere mot de hvite. Men professor Isenbrandts

supervåpen utsletter de mongolske masser. Han blir de europeiske koloniernes beskytter og redningsmann. For som hovedpersonen sier «bare den rene hvite rase kan fylle den oppgaven den er pålagt». Verdensfred og vestens overlegne kristne sivilisasjon er reddet. Igjen er påvirkningen fra sosialdarwinismen klar.

I Philip P Nowlans roman *Armageddon 2419 AD* (1928) svimer helten av i en radioaktiv kullgruve i 1927 og våkner opp igjen i 2419. Jeg har den norske utgaven. USA styres av det kinesiske han-folket fra 15 glassbyer som svever i lufta, og amerikanerne jages som ville dyr, men har i smug bygd byer i skogene og under jorden. Vår helt hjelper opprørerne. Boka slår fast at det var noe umenneskelig eller ikke-menneskelig ved han-folket som gjorde at man instinktivt fikk lyst til å drepe dem, men heldigvis blir alle kinesere utryddet slik at fred kan herske over jorden. Boka kom ut på nytt i 1962, men da var noe av rasismen sensurert.

En nesten profetisk bok er Neil Bells *Valiant Clay* (1934) som solgte 100.000 eks. Her spås det at andre verdenskrig vil begynne med Tysklands angrep på Polen i 1940. Sovjet angriper Kina, men slås tilbake av kinesisk luftvåpen. Etter en internasjonal gasskrig er 1,5 milliarder døde. Boka slutter med at fortelleren blir hengt av en rasende folkemengde mens han sier: «Skal mennesket ha en fremtid, må krigen gjøres umulig!»

En annen bok om gassangrep er M. Daltons *The Black Death* (1934). En gruppe britiske ferieturister kommer ut av en grotte og oppdager at de er eneste overlevende etter et tysk gassangrep. Så angripes de av rotter. Også tyskerne som kommer for å inspirere ødeleggelsene, angripes av rotter. Tyskerne forklarer angrepet slik: «England har alltid vært en torn i siden på Europa. Det var nødvendig å operere den bort. Deres beste diktere og forfattere finnes i tysk oversettelse og innholdet i de britiske museene kan vi flytte til Tyskland. Landet vil ikke bli savnet.»

Macilraith og Connolly skildrer glimrende borgerskapets frykt for arbeiderklasseopprør i *Invasion From the Air* (1934). Fiendtlige bombefly terroriserer arbeiderbydeler. 40.000 sårede og døende venter på en hjelp som ikke kommer. Dermed bryter arbeidere seg inn i våpenforretninger og henter selv mat og medisiner fra havnelagre. Politiet og militære går til motangrep, godt støttet av uniformerte og disiplinerte britiske nazister. De militære vil forhandle med arbeiderne, men nazistene slår ned arbeideropprøret med vold. Det borgerlige samfunnet er reddet takket være de tapre britiske nazistene.

Det kunne være fristende å skrive om de norske nazi-science fiction-romanene som kom ut under okkupasjonen av Norge, men artikkelen er lang nok som den er. Historieprofessor Øystein Sørensen har alt skrevet om disse.

Robert Henleins første roman het *Sixth Column* (1941). De panasiatiske hordene har oversvømmet Amerika. Men Amerikas beste hjerner har gjemt seg i Rocky Mountains. De finner opp noe som ser ut som en vannpistol, men sender ut en stråle som bare dreper asiater. Boka kom ut et år før angrepet på Pearl Harbor. I senere utgivelser er gule aper erstattet med aper.

I *The Maniacs Dream* (1946) har svarte gjort opprør i New York og London og tatt kontroll over byene. Hovedpersonen mener negre er undermenneskelige aper hvis eneste eksistensberettigelse ligger i å tjene de hvite. Derfor utsletter han New York og London med atombomber. Denne boka ville neppe blitt utgitt av et norsk forlag i dag.

Jeg må nesten ta med *Visitten fra verdensrommet* (1954) som ble utgitt av Cappelen Forlag under navnet Frank Bennett. Forfatterens virkelige navn var Kristian Gleditsch som arbeidet for den [norske](#) regjeringen i London under krigen og senere var tilknyttet Norges Kommunistiske Parti. De første kapitlene i denne boka handler om fluefiske i Finnmark med mange praktiske råd om fiskesteder og hvordan lage sluker. Men i kapittel 6 finner helten en rakett fra Mars. Det viser seg at Hitlers dobbeltgjenger døde i Berlin, mens han selv og kremen av tyske forskere dro til Mars med en von Braun-rakett. Adolf ble selvsagt leder av en hær med telepatiske intelligente tre meter lange marsianske maur som alt hadde planlagt en invasjon av jorden. Nå har de landet i Finnmark og Tibet for å erobre verden. Valget av steder er ikke tilfeldig. Nazistene mente som kjent at samer og tibetanere kanskje var det manglende mellomleddet mellom den ariske rase og Atlantis. Før krigen sendte derfor Hitler flere forskere til disse områdene. Under krigen fortsatte de å måle høyde, vekt og hodeomkrets, studerte gamle myter og så videre. Det ble sagt at under okkupasjonen besto en typisk samisk familie av foreldre, barn, besteforeldre og minst en tysk sosialantropolog eller raseforsker.

Jeg skal ikke avsløre for mye av handlingen, men denne boka holdt meg våken flere netter på rad mens jeg grublet over om samiske reinsoldater med isolerende gummistøvler og lange ljåer kunne overleve kampen mot de marsianske maurenes elektromaskinpistoler og atomkraftmaskiner under Adolf Hitlers strategiske ledelse ved det avgjørende og blodige slaget om Kautokeino. For seieren ville avgjøre om Norge fikk en marsiansk regjering som innførte et 12 talls system basert på deres seks lemmer, før de drakk seg fulle på en blanding av menneskeblod og honning. Boka kan leses digitalt sammen med 500.000 andre og et par av mine på Nasjonalbibliotekets bokhylla.no

Jeg avslutter denne artikkelen om mindre kjente krigerske sf-romaner med Philip Wylies *Tomorrow* (1954). Det året jeg selv ble født. USA er atter under angrep. 20 millioner er drept eller såret. Amerikas nye president forteller restene av kongressen at landet har tre valg: 1. Overgi seg og utlevere alle atomvåpen. 2. Fortsette krigen på vanlig vis. 3. Sende en ubåt med en ny gigantisk vannstoffbombe inn i Østersjøen og sprengte den i luften.

Man velger selvsagt alternativ 3. Dermed slutter Sverige, Finland, Litauen, Latvia og Estland straks å eksistere og strålingen sprer seg så mye at alle slemme kommunister dør. Boka nevner dessverre ikke hva som skjer med Norge, men oppsummerer med : «Dermed var den siste krigen slutt og det siste store hinderet på mennesket vei mot frihet borte».

For i mange science fiction bøker om krig, kan man bare sikre freden gjennom sosialdarwinistisk folkemord av fienden i middelaldersk "bellum romanum"-stil. De islamske menneskerettene Abu Hanifa foreslo er det dessverre lite av.

Etterskrift:

Til de som deler min sære interesse for eldre sf, vil jeg anbefale *Science Fiction: The Early Years* av Everett Franklin Bleier som skildrer 3000 sf-historier skrevet før 1930. Øyvind Myhres *Magiske verdener* som ligger på bokhylla.no er også interessant.

Tore G. Bareksten

Tore G. Bareksten (f. 1954) er forfatter og sf-fan, med mange års fartstid i norsk fandom. Han har sittet i redaksjonen for sf-tidsskriftet Algernon, hvor han bidro med utallige artikler, bokomtaler og festlige kongress-rapporter. Som så mange på 1970-tallet, debuterte han med noveller i NOVA og Algernon, og vant NOVA-Statuetten for årets beste sf-fortelling med kortromanen Amos i 1976. Han fikk utgitt to bøker: Gnomen forteller (1976) og Fortellinger fra Brattby FNL (1983). I dag er han pensjonist.